

פטר - פתח; חמר - רחם; תזכר - את הזכרים; יערפנו - יערכנו

אבנר רמו

In the Book of Exodus we read:

וידבר יהוה אל-משה לאמר.

קדש-לי כל-בכור פטר כל-רחם, בבני ישראל-באדם ובבהמה: לי הוא.

“And *YHWH* spoke to Moses, saying:

Sanctify to Me all the first-born, whatsoever opens the womb among the children of Israel, both of man and of beast, it is Mine” (Ex 13:1-2).

The content of these verses suggests that the words: **לי הוא** - “it is Mine” are superfluous. In addition the understanding of the Greek (and English) translator of the word **פטר** (*peter*) as “opens” suggests that it is a letter-substitution error of **פתח** (*potheakh*) - “opener”. This assumption is supported by the reading:

ויזכר אלהים את-רחל; וישמע אליה אלהים, ויפתח את-רחמה.
ותהר, ותלד בן;

“And God remembered Rachel, and God hearkened to her, and opened her womb.
And she conceived, and bore a son” (Gen 30:22-23; see also: Gen 29:31).

The reasoning for this instruction appears thirteen verses later:

ויהי כי-הקשה פרעה לשלחנו, ויהרג יהוה כל-בכור בארץ מצרים, מבכר אדם ועד-בכור בהמה; על-כן אני זבח ליהוה כל-פטר רחם הזכרים, וכל-בכור בני אפדה.

“And it came to pass, when Pharaoh would hardly let us go that *YHWH* slew all the firstborn in the land of Egypt, both the first-born of man, and the first-born of beast; therefore I sacrifice to *YHWH* all that opens the womb, being males; but all the first-born of my sons I redeem” (Ex 13:15).

In the Book of Numbers we find further detail in regard to this command:

וידבר יהוה אל-אהרן, ואני הנה נתתי לך את-משמרת תרומתי: לכל-קדשי בני-ישראל לך נתתים למשחה, ולבניך-לחק-עולם.

“And *YHWH* spoke to Aaron: And I, behold, I have given you the charge of My heavenly offerings; even of all the hallowed things of the children of Israel to you have I given them for a consecrated portion, and to your sons, as a due forever” (Num 18:8).

כל-פטר רחם לכל-בשר אשר-יקריבו ליהוה, באדם ובבהמה-יהיה-לך: אך פדה תפדה את בכור האדם, ואת בכור-הבהמה הטמאה תפדה.

“Everything that opens the womb, of all flesh which they offer to *YHWH*, both of man and beast, shall be yours; howbeit the first-born of man shall you surely redeem, and the firstling of unclean beasts shall you redeem” (Num 18:15).

The input of the Book of Deuteronomy in regard to this command is:

כל-הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך, הזכר-תקדיש ליהוה אלהיך: לא תעבד בבכר שורך, ולא תגז בכור צאנך.

“All the firstling males that are born of your herd and of your flock you shall sanctify to *YHWH* your God; you shall do no work with the firstling of your ox, nor shear the firstling of your flock ” (Deu 15:19).

This Deuteronomic verse may allow us understand what appears as a corrupt verse in the Book of Exodus: **כל-פטר רחם לי; וכל-מקנד תזכר, פטר שור ושה** - “All that opens the womb is Mine; and of all your cattle you [shall sanctify] the males, the firstlings of ox and sheep” (Ex 34:19).

The Greek translated this verse as follows: “All that opens the womb, the males, are mine. Firstborn of the cow, and firstborn of the sheep.”

The comparison between these verses and the understanding of the Greek (and the English) translators suggest that the unusual word **תזכר** (*thizachar*) is a letter-deletion and mis-division to words of **את הזכרים** (*eth hazcharim*) - “the males.” Furthermore, the reading of verse Ex 13:12: **והעברת כל-פטר-רחם ליהוה; וכל-פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים-ליהוה.** “And you shall transfer to *YHWH* all that opens the womb; every firstling that is a male, which you have, coming of a beast, shall be *YHWH*’s” (Ex 13:12), suggest that the word-order of verse Ex 34:19 should be: **כל-פטר רחם לי; את הזכרים, שור ושה מכל-מקנד** – “All that opens the womb is Mine, the males, Ox and lamb, of all your cattle.”

It seems that scribal errors occurred also in the next verse:

וכל-פטר חמר תפדה בשה, ואם-לא תפדה וערפתו; וכל בכור אדם בבניך תפדה.

“And every firstling of an ass you shall redeem with a lamb; and if you will not redeem it then you shall break its neck; and all the first-born of man among your sons shall you redeem” (Ex 13:13; see also: Ex 34:20).

We may wonder why of all the unclean beasts only the ass is mentioned (what about camels and horses?). This question leads us to assume that **פטר חמר** (*peter khamor*) is an order-type error of **פטר רחם** (*peter rekhem*) - "a womb opener." Another questionable expression here is: **ואם-לא תפדה וערפתו** - “and if you will not redeem it then you shall break its neck.” However, the Greeks translated these words to: “Now if you do not redeem it (with a lamb) you should give it a price” which suggests that the translator believed that the word **וערפתו** (*vea'raphtho*) is a letter-substitution error of **וערכתו** (*vea'rachtho*) - “and you shall evaluate its value” (e.g. Lev 27:8, 12, 14).

PIDYON HABEN

REDEMPTION OF THE FIRST BORN

this is to certify that our son

firstborn of his mother _____
 BORN on _____ in _____
 was redeemed on _____ with
 five silver medals in accordance
 with the Biblical commandment
 “from a month old shall you
 redeem them; the redemption
 price shall be fixed at five sheqels
 of silver, after the sanctuary”.
 (NUMBERS 18.16)

signature of father _____ signature of mother _____

The Silver Medals issued by the "Israel Government Coins and Medals Corporation" are State Medals specially minted for the purpose of fulfilling the Commandment of Redemption of the Firstborn. Each Medal weighs 22 grams of silver 935, equivalent to twenty and a half grams of pure silver.

ISRAEL GOVERNMENT COINS AND MEDALS CORPORATION
 מְחַוָּרְתֵי מְדַלְיוֹת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
 E. Shiloni

The five Medals described above together weigh one hundred and ten grams and contain more than one hundred and two and one half grams of pure silver. They meet all the requirements for the Redemption of the Firstborn.

RISHON LEZION
 ראשון לציון
 ראשון לענין חרב הראשי לישראל

This certificate is presented by Israel Government Coins and Medals Corporation wishing you joy and happiness.

פדיון הבן

בני _____
 החבור לאמו _____
 נולד ביום _____
 נפדה ביום _____
 כפי שנאמר בתורה ופדיוו מן חדש תפדה בערך
 כסף חמשת שקלים בשקל הקדש
 חתימת האב _____
 חתימת הכהן _____

מדליות הכסף אשר הונפקו על ידי "החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות" במוחלט לשם מצווה מדיון הבן והנה מדליה ממלכתית במדינת ישראל. כל מדליה: הוטבעה בכסף 935, משקלה עשרים ושנים גרם, והיא מכילה עשרים וחצי גרם כסף טהור. החברה ותגמולותיה למדליות ולמטבעות

ידי הדיירקטוריון _____
 רמט"ל הכולל _____
 חמש מדליות כגיל-שמשקלן הכולל מאה ועשרה גרם מהם מעל מאה ושנים וחצי גרם כסף טהור, כשרות למתדיון לפדיון הבן לפי ההלכה.

עובדיה זוסף _____
 ראשון לענין חרב הראשי לישראל _____
 חרב הראשי לישראל _____
 שלמה גרין _____

כחמש ג'ל ידי הוֹצֵאָה הממשלתית למדליות ולמטבעות
 הוצאת את ברכותיה